

Diomed år 1780 —första vinnaren av Derbyt

NR 14/1986

DERBY DAX

Det första derbyt reds den 4 maj 1780 på Epsombanan i England. Nio av de trettiosex anmälda hästarna kvarstod efter sista insats, för att tävla om de 1.075 guineassom blev den slutgiltiga prispott där 50 guineas hade varit den inledande anmälningsavgiften.

Vinnaren i detta första Derby var Sir Charles Bunburys DIOMED (Florizel/Herod-Spectator), och hingsten reds av Sam Arnull. På den tiden noterades inte fakta så noggrant som det senare skulle komma att göras, och det är okänt med hur många längder Diomed segrade före tvåan Major O'Kellys BUDROW, som dock kom överraskande på slutet.

Loppet gick över 1600 m och att det kom att heta Derby beror på - enligt den obekräftade sägnen - att just Lord Derbys häst vann loppet. De båda förgrundsfigurerna Lord Derby och Sir Bunbury hade nämligen haft stor framgång med ett lopp som ridits för första gången året innan (Oaks, för 3-åriga ston) och man ville nu följa upp med ett för både hingstar och ston. 1784 gick man över till 2400 och så har distansen sedan dess förblivit.

Eclipse - 1700-talets dragplåster

För att gå lite längre tillbaka i tiden - årtalet 1764 är en bra början, då föddes nämligen ett litet hingstföel e Marske-Spilletta på William Duke of Cumberlands stuteri i Windsor Forest. Det

var ECLIPSE - (namnet som betyder solförmörkelse, fick han därför att det var en solförmörkelse just det året) - och som skulle gå till historien som kapplöpningshäst - obesegrad i alla sina 18 starter - och för sina enastående insatser i aveln. Eclipse fick 354 avkommor som sammanlagt vann 852 löpningar. Tre av hans avkommor vann Derbyt - YOUNG ECLIPSE, SALTRAM och SERGANT, och en Oaks - ANNETTE. De flesta engelska fullblodshästar av idag kan i något led spåras tillbaka till just Eclipse, som är den mest dominante i den historiska trion Eclipse, Matchem och Herod.

Lord Derby samlade aristokratin

Epsom var platsen där Kung Richard Lejonhjärta med övriga aristokrater gjort till tradition att mötas och hålla kapplöpningar. Det var en stor ära att äga den snabbaste och uthålligaste hästen. En man med stora framgångar var den tolfte LORD DERBY, och han förstod att på en plats där många människor träffas bör det också finnas möjligheter för kost och logi. Därför köpte han ett värdshus i Oaksområdet, som fick namnet OAKS INN. Det blev en mycket populär samlingspunkt för hästägarna, och man drog sig inte heller för att hålla stora partys. Mer människor strömmade till och Epsom utvecklades vidare. I samband med sitt giftermål med Elizabeth Hamilton, instiftade så Lord Derby en löpning för eliten bland 3-åriga ston - THE OAKS som gick av stapeln 14 maj 1779.

Epsom Derby i 206 år

Epsom Derbys andra upplaga år 1781 vanns av Major O'Kellys (ägare till andreplacerade Budrow 1780) egen uppfödning YOUNG ECLIPSE (e Eclipse) med samma morfar som Diomed - (undan stoet Juno e SPEC-TATOR). Major O'Kelly var delägare i Eclipse som alltså stod på hans stuteri.

Sedan 1780 har Derbyt ridits i 206 år - utan avbrott! Det enda undantaget från sederna var att det år 1915-1918 p g a 1:a världskriget reds på Newmarket istället för Epsom, likaså 1940-1945 p g a 2:a världskriget. Framgångsrik ägare har bl a Lord Eg-

remont var med sina ASSASIN 1782, HANNIBAL 1804, CARDINAL BEAUFORT 1805, ELECTION 1807 och LAPDOG 1826. I modern tid är det Aga Khan-familjen som flera gånger fått äran att leda in sina hästar i vinnarcirkeln - BLENHEIM 1930, BAHRAM 1935, MAHMOUD 1936, MY LOVE 1948, TULYAR 1952, SHERGAR 1981 och SHAHRASTANI 1986.

Sveriges första derbyvinnare - 1918

Idén med ett Derby för den treåriga eliten bland engelska fullblodshästar togs efter av flera länder - i Sverige reds det första derbyt 1918 och vanns av VOTER, som tidigare i alla år hedrats med en avslutande Voterhandikap på Jägersros derbydagar. Den som skall krediteras med tillkomsten av Svenskt Derby är den världsberömde "idrottsgreven" och kapplopningsryttaren CLARENCE VON ROSEN, som tillsammans med BROR CEDERSTRÖM instiftade såväl Derbyt som Kriteriet genom att entusiasterna till bildandet av den ännu idag existerande och arbetande Jockeyklubbens Derby- och Kriteriefond. Clarence von Rosen som torde vara en av svensk idrotts största ge-

stalter genom tiderna, finns bara kvar i galoppen genom Amatörryttarklubbens kombinerade vandringsspris för bästa amatörryttare på hinder och slätt, "Clarence von Rosen Memorial". Det finns en härlig memoarbok - *Hjärtats kavaljer* - om von Rosen som är författad av dottern Maud Engberg. På slutet finns en redogörelse för alla hans framgångsrika initiativ i idrotts- och sportsammanhang i Sverige som vittnar om denne enastående mans osjälviska arbete i dessa sammanhang. Clarence von Rosen var också den som införde ridning på det olympiska programmet (Stockholmsolympiaden 1912) och det är väl sannolikt att hans namn kommer att hedras i samband med VM 1990 i Stockholm.

Söndagen den 13 juli på Jägersro är dagen då en ny historisk vinnare kommer att noteras - 1986 års segrare av Svenskt Derby. Enligt lite modernare seder kommer löpningen - som de flesta storloppen numera världen över - att finansieras av en sponsor, och i år heter Sveriges upplaga av klassikern därför VOLVO SVENSKT DERBY.

Helena Mansén
